[FACTSHEET B M A]

KANAL

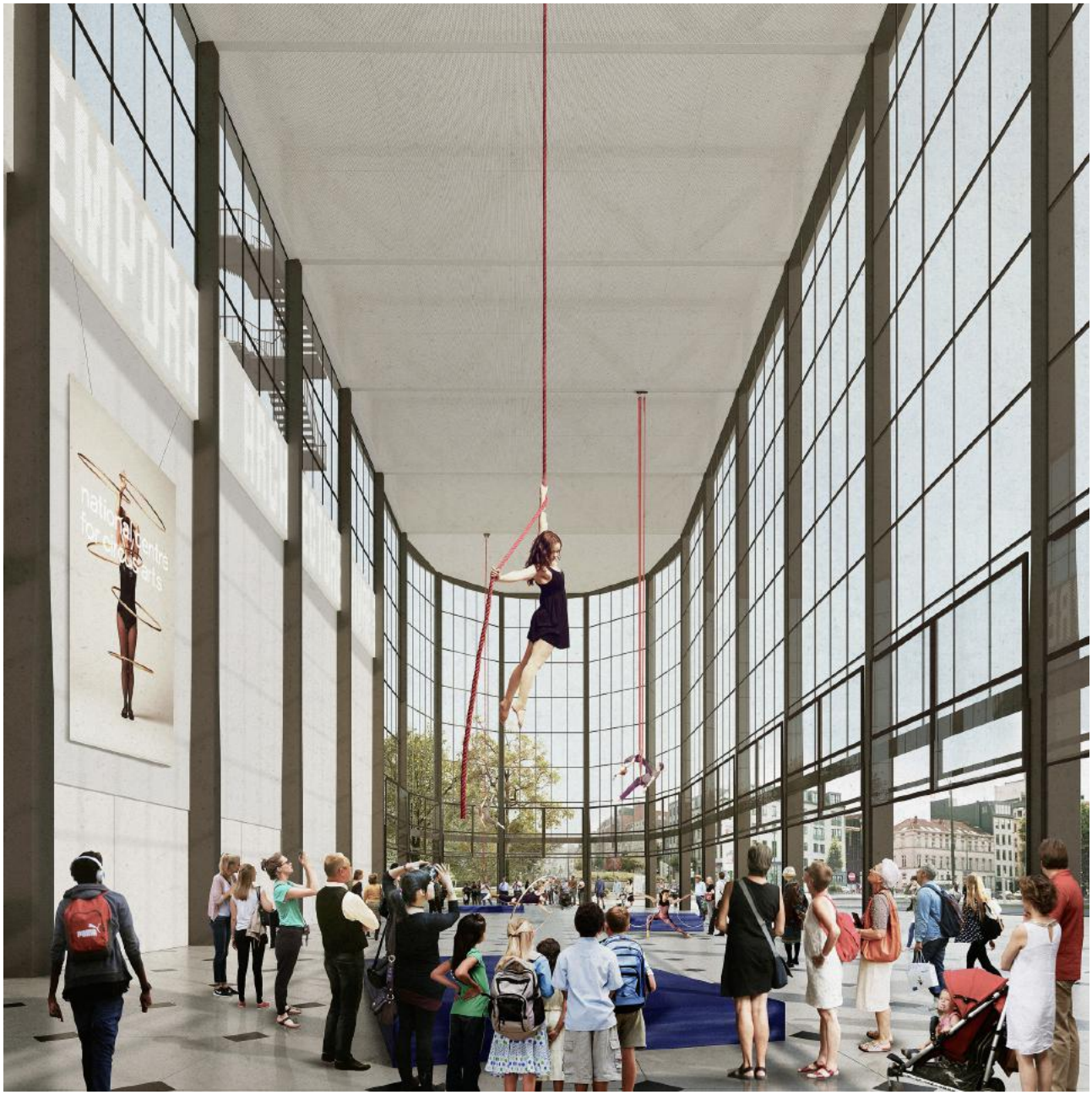

[FACT SHEET]

KANAL

C'est une opportunité exceptionnelle qui s'ouvre aujourd'hui à Bruxelles : la transformation du garage Citroën, édifice iconique situé le long du canal, au centre de Bruxelles, en un nouveau pôle culturel d'ambition internationale. Un pôle culturel de 35.000 m² qui regroupera un musée d'art moderne et contemporain, un centre d'architecture ainsi que des espaces publics et polyvalents, le tout au coeur d'un quartier en plein renouveau.

Dans cette optique, la Fondation Kanal a lancé un marché d'architecture pour la transformation de cet immense espace. Un musée mais pas seulement, car l'ambition est également de proposer des espaces publics à l'intérieur même du bâtiment, et ce afin de donner à tous les Bruxellois un lieu de culture ouvert et accessible

Een bijzondere kans voor Brussel: de reconversie van de Citroën garage, een iconisch gebouw langs het kanaal, in het centrum van Brussel, tot een nieuwe cultuurpool met internationale ambitie. Een cultuurpool van 35.000 m² die zowel een museum voor moderne en hedendaagse kunst, een centrum voor architectuur als publieke en polyvalente ruimtes zal bevatten, dit alles midden in een stadsdeel in volle vernieuwing.

Kanal Stichting heeft een architectuuropdracht gelanceerd om deze enorme ruimte om te vormen tot het grootste museum in Brussel sinds een eeuw. Niet enkel een museum want de ambitie is ook om in het gebouw verschillende publieke ruimtes te creëren, en zo aan alle Brusselaars een open en toegankelijke plek van cultuur te bieden.

What a huge opportunity for Brussels: the conversion of the Citroën garage, this iconic building located along the brussels canal, into a new cultural centre with international ambitions. This new 35 000 sqm complex will host a museum of modern and contemporary art, an architecture centre and public and polyvalent spaces, in the heart of a infull transformation neighborhood.

Kanal Foundation launched an architectural competition for the conversion of this enormous place. Not only a museum, but also a public space whith the intention to give access all Brussels people to culture.

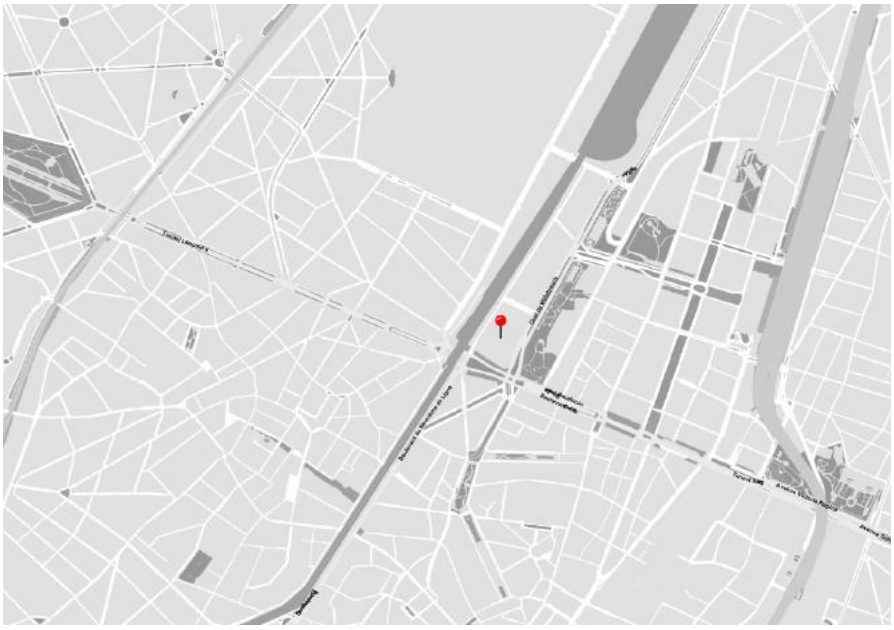

B M A

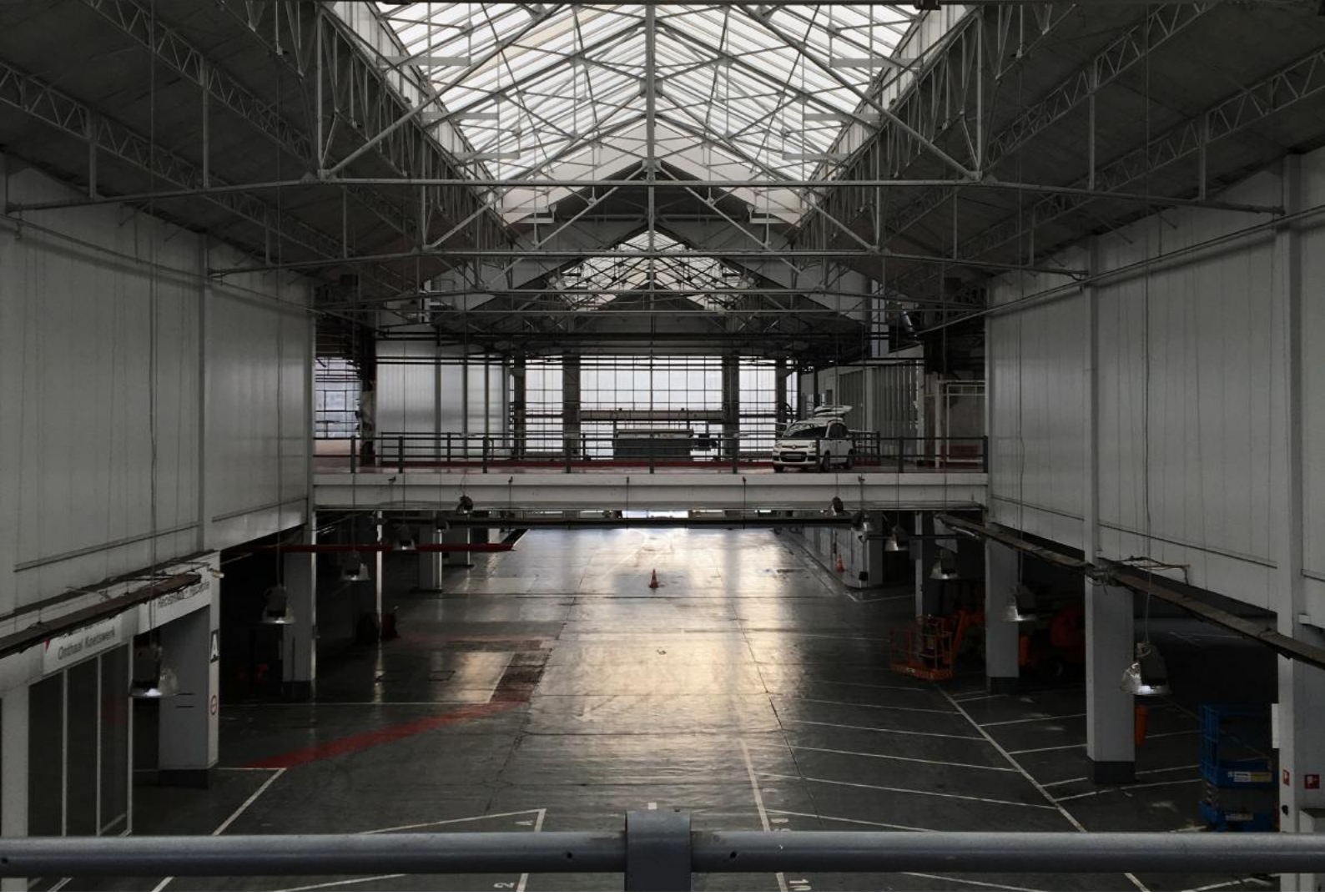

Location . Localisation . Locatie
Former Citroën garage . Ancien garage Citroën . Vormalige Citroëngarage
Quai de Willebroeck . Willebroekkaai
1000 Brussels . Bruxelles . Brussel
Client . Maître d'ouvrage . Opdrachtgever
Fondation Kanal Stichting
Procedure . Procédure . Procedure
Public . Publique . Publiek
Advisory committee . Comité d'avis. Adviescomité
11/12/13.03.2018
Laureate . Lauréat . Laureaat
NoAarchitecten - EM2N - Sergison Bates Architects
Candidates . Candidats . Kandidaten
Office KGDVS - Christ&Gantenbein
Diller&Scofidio + Renfro - JDS
OMA
Lhoas&Lhoas - Ortner&Ortner Baukunst
51N4E - Caruso St John - l'AUC - Thomas Demand
Advvt6agwA

Images in this document are only sketches developed by the design office that will be subject to further discussions and adaptations before the final project's approval. Les images présentées dans ce document sont les esquisses développées par le bureau d'étude, esquisses qui seront sujettes à discussions et adaptations avant l'approbation du projet final. De afbeeldingen die in dit document getoond worden zijn opgemaakt door het studiebureau en zullen nog verder bediscussieerd en aangepast worden alvorens het project definitief wordt goedgekeurd.

LAURÉAT
LAUREAAT

NoAarchitecten + EM2N + Sergison Bates Architects

Patrick Berger, membre du jury pour le concours du réaménagement des ateliers Citroën, résumait les nombreux enjeux du projet en trois questions : Comment concevoir des institutions performantes ? Comment lier l'espace public intérieur au reste de la ville ? Comment construire dans de l'existant comme les anciens ateliers Citroën ? Si ces questions ne sont pas neuves dans le paysage architectural européen, l'originalité du concours -et donc sa difficulté- tient dans leur combinaison. La complexité du programme génère une réponse complexe, elle-aussi, dans le projet de noAarchitecten, EM2N et Sergison Bates architects. Complexe mais cohérente, multiple mais évidente, forte mais raffinée.

Les institutions, le CIVA et le Musée, sont installées dans deux nouveaux volumes au cœur des ateliers et dépassent la toiture de ceux-ci. On y trouve des grands plateaux pour accueillir les collections, l'atmosphère y est contrôlée selon des normes de conservation strictes. Autour de ces volumes, sous les toits de l'atelier, des espaces « de transition » prolongent les institutions dans des atmosphères moins contraignantes : salles de lecture du CIVA, espaces muséaux tempérés, ils permettent une variété d'usages et donc une souplesse dans le fonctionnement des institutions. Un troisième volume, le *rassembleur* regroupe les fonctions communes tels que l'auditoire, les espaces pédagogiques ou les bureaux.

Ces volumes sont immergés dans l'espace public. L'idée d'immersion est revenue plusieurs fois durant les discussions du jury et décrit bien la volonté des lauréats. L'espace public est partout autour des trois nouveaux volumes, il épouse leurs formes et les soutient. Au rez-de-chaussée, il permet l'accès au bâtiment sur toutes ses façades ainsi que, bien évidemment, la circulation, la rencontre et la logistique. Au premier étage, le *piano nobile* offre un autre type de lieu, appropriable, non déterminé, aux usages possibles nombreux et variés. Ces deux étages sont reliés simplement, en conservant les rampes existantes des ateliers.

Ces rampes sont une excellente illustration de l'approche des architectes à la troisième question. Comment construire dans les ateliers Citroën ? En « ayant confiance en l'existant » ! Ni respect inconditionnel du patrimoine, ni démolition aveugle, le projet lauréat s'appuie sur le bâtiment existant « as found ». Ainsi, les rampes, qui ont été ajoutées plus de vingt ans après la construction des ateliers, ne sont pas vues comme perturbatrices de la pureté formelle originelle du bâtiment mais comme l'opportunité de souligner la spatialité du site. A contrario, les façades sont restaurées et même étendues, liant ainsi le projet dans un geste horizontal. Enfin, les volumes dépassent de la toiture de manière sereine, distante mais respectueuse.

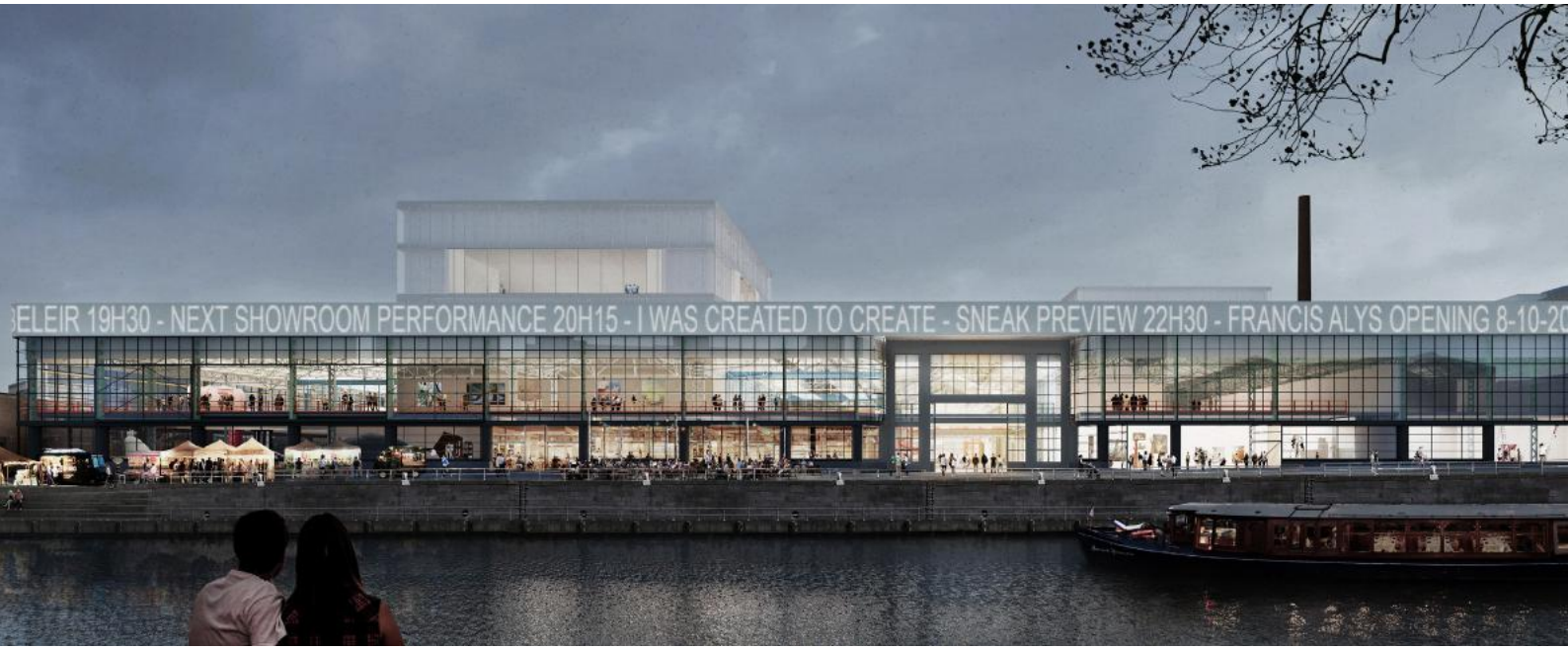

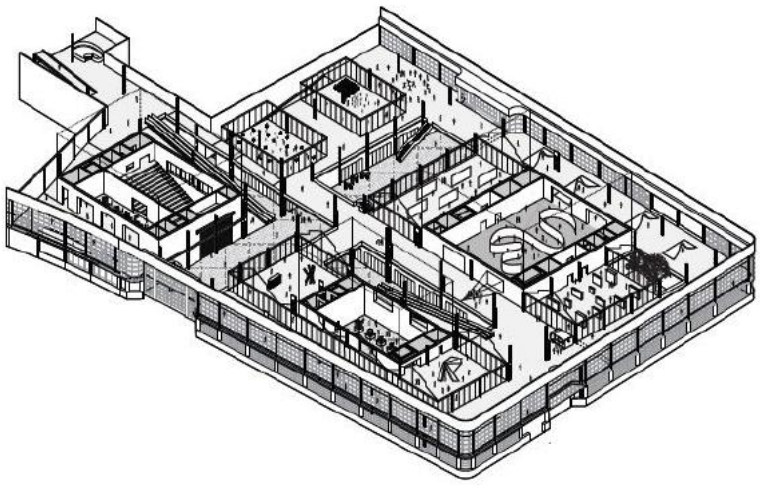

La proposition du groupe d`architectes NOA-EM2N-SBA est marquée par un geste de conservation en même temps traditionel et progressif. Traditionel parce qu'il arrive à garder l'ensemble du monument Citroën Yser au centre de l'expression iconographique du nouveau Kanal, progressif parce qu'il crée en même temps une géographie intérieure des espaces qui est riche, complexe et stimulante. C'est fascinant: la transformation radicale du lieu n'est pas provoqué par des remplacements ou l'addition d'objets spectaculaires mais par la sauvegarde et la restructuration du monument.

Roger Diener, Président du jury

Het rijke en meerlagige ontwerp voor Kanal is echt een gebouw voor Brussel, een stad waar de toekomstige Europese stedelijkheid zich in al zijn complexiteit vooraf beeldt. Het Brusselse stadslandschap is een Brussels gebouw rijker.

Kritiaan Borret, bouwmeester maître architecte

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

Patrick Berger, a member of the jury for the architecture competition for the redevelopment of the Citroën Garage, summarised the many challenges of the project in three questions: How to design successful institutions? How to link the interior public space with the rest of the city? How to build in an existing structure like the old Citroën workshops? While these questions are not new in the context of European architecture, the originality of the competition – and hence its difficulty – lies in the fact that they are combined. The complexity of the requirements has generated an equally complex response in the design of noAarchitecten, EM2N and Sergison Bates architects. Complex but coherent, multi-faceted but self-evident, powerful but refined.

The institutions – CIVA and the Museum – are installed in two new volumes at the heart of the workshops and extend beyond their roof. Here, the collections are presented on extensive levels, and the climate is controlled in accordance with strict conservation standards. Around these volumes, under the workshop roofs, transitional spaces are designed to extend the institutions' premises and create a less restrictive climate: these can be used for a variety of purposes (CIVA reading rooms, transitory museum spaces, etc.) bringing some flexibility to the functioning of the institutions. A third volume has a *rassembleur* function, grouping together shared facilities such as an auditorium, educational spaces or offices.

These volumes are immersed in the public space. The idea of immersion came up several times during the discussions of the jury, and describes well the impression that the design creates. The public space is everywhere around the three new volumes, interacting with their forms and supporting them. On the ground floor, the public space provides access to the building via all its façades as well as being, of course, the setting for people's movements and meetings and for logistics. On the first floor, the *piano nobile* offers a space of a different type – appropriable, indeterminate, presenting many and varied possible uses. These two floors are connected simply by keeping the existing workshop ramps.

These ramps are an excellent illustration of the architects' approach to the third question: how do you build in the Citroën workshops? By 'placing your trust in what's already there'! Involving neither unconditional respect for the historical heritage nor indiscriminate demolition, the winning design is based on the existing building 'as found'. Thus, the ramps, which were added more than twenty years after the construction of the workshops, are not seen as disruptive of the building's original formal purity, but as an opportunity to emphasise the site's spatial character. Conversely, the façades are restored and even extended, thus bringing together the design in a horizontal gesture. Finally, the volumes protrude above the roof in a calm, distant yet respectful manner.

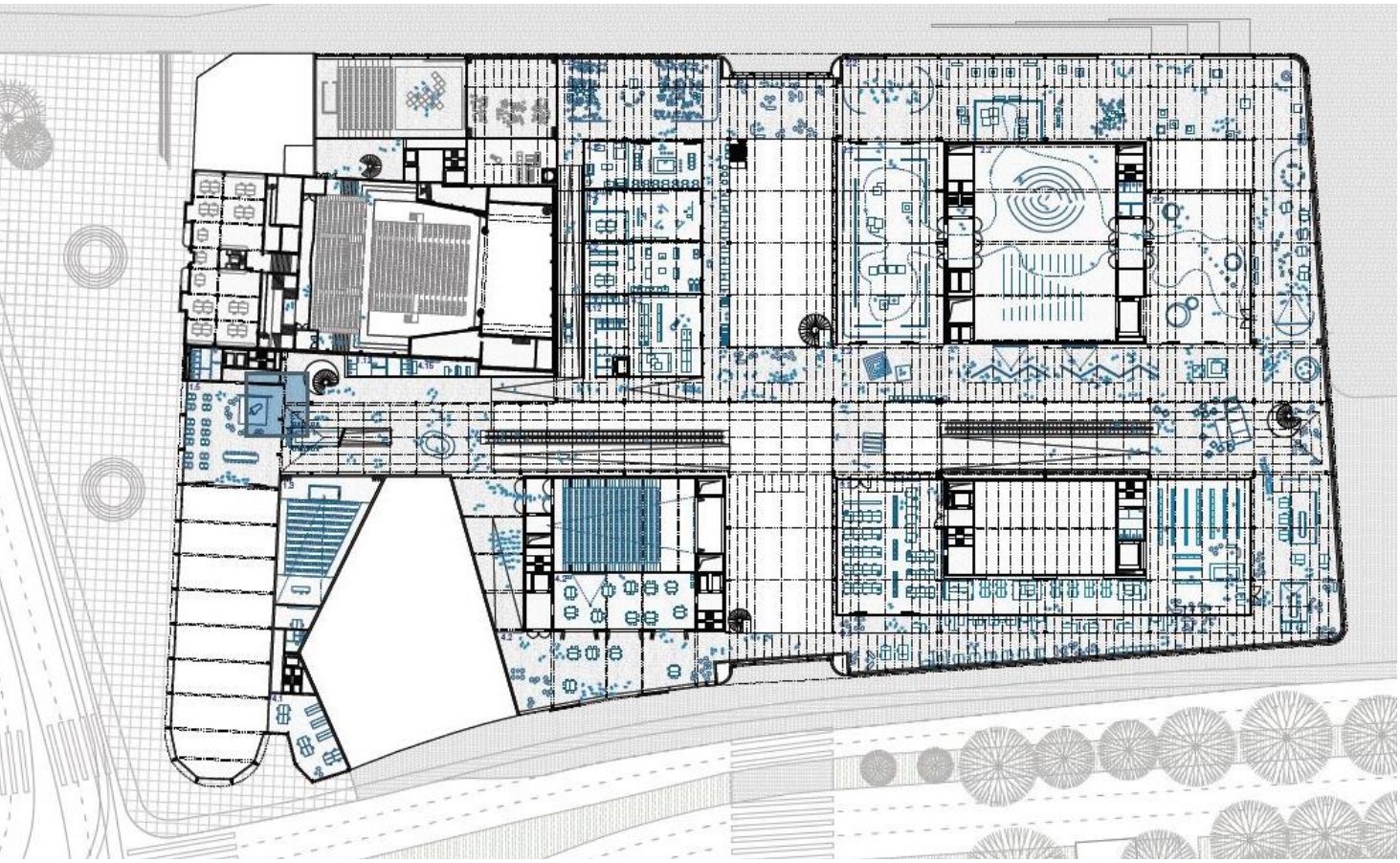

Patrick Berger, jurylid voor de wedstrijd voor de herbestemming van de Citroëngarage, vatte de vele uitdagingen van het project samen in drie vragen: Hoe ontwerp je efficiënte cultuurinstellingen? Hoe verbind je de publieke binnenruimte met de rest van de stad? Hoe bouw je binnen een bestaand kader, zoals de voormalige Citroëngarage? Deze vragen zijn niet nieuw in het Europese architectuurlandschap, maar de originaliteit van de wedstrijd – en dus ook de moeilijkheidsgraad – ligt in de combinatie ervan. De complexiteit van het programma genereert eveneens een complex antwoord in het ontwerp van noAarchitecten, EM2N en Sergison Bates architecten. Complex maar coherent, veelvoudig maar vanzelfsprekend, sterk maar verfijnd.

De instellingen, het CIVA en het Museum, komen in twee nieuwe volumes in het hart van de werkplaatsen en steken uit boven het dak. Daar zijn grote ruimtes om de collecties in onder te brengen, waarvan het klimaat wordt gecontroleerd volgens strenge conserveringsnormen. Rond deze volumes, onder het dak van de werkplaatsen, verlengen 'transitieruimtes' de instellingen in een minder dwingende sfeer: de leeszalen van het CIVA en de geklimatiseerde museumruimtes laten een verscheidenheid aan toepassingen toe en zorgen voor een flexibiliteit in het functioneren van de instellingen. Een derde deel, de *rassembleur*, brengt gemeenschappelijke functies samen, zoals het auditorium, de pedagogische ruimtes en de kantoren.

De volumes worden ondergedompeld in de publieke ruimte. Het idee van onderdompeling kwam tijdens de gesprekken van de jury meerdere malen naar voor en beschrijft duidelijk de indruk die het project achterlaat. De publieke ruimte is overal aanwezig rond de drie nieuwe volumes, ze verbindt en ondersteunt hun vorm. Op de benedenverdieping biedt ze via alle gevels toegang tot het gebouw, en voorziet ze in de ruimte voor circulatie, ontmoeting en logistiek. Op de eerste verdieping biedt de *piano nobile* een ander type ruimte aan, die onbestemd is en toegeëigend kan worden, voor uiteenlopend gebruik. Deze twee verdiepingen zijn eenvoudig met elkaar verbonden door het behoud van de bestaande hellingen van de werkplaatsen.

Deze hellingen zijn een uitstekende illustratie van de manier waarop de architecten de derde vraag benaderen. Hoe bouw je in de Citroëngarage? Met «vertrouwen in het bestaande kader»! Het winnende project heeft geen onvoorwaardelijk respect voor het erfgoed en gaat ook niet over tot een blinde sloop, maar vertrekt vanuit het bestaande gebouw "as found". De hellingen, die meer dan twintig jaar na de bouw van de werkplaatsen werden toegevoegd, worden dus niet gezien als een verstoring van de oorspronkelijke vormelijke zuiverheid van het gebouw, maar als een kans om de ruimtelijkheid van het gebouw te benadrukken. De gevels worden gerestaureerd en zelfs uitgebreid, waardoor het ontwerp wordt verbonden in een horizontale beweging. De volumes steken op een serene manier uit boven het dak, afstandelijk maar respectvol.

CANDIDATS
KANDIDATEN

OFFICE KGDVS + CHRIST&GANTENBEIN

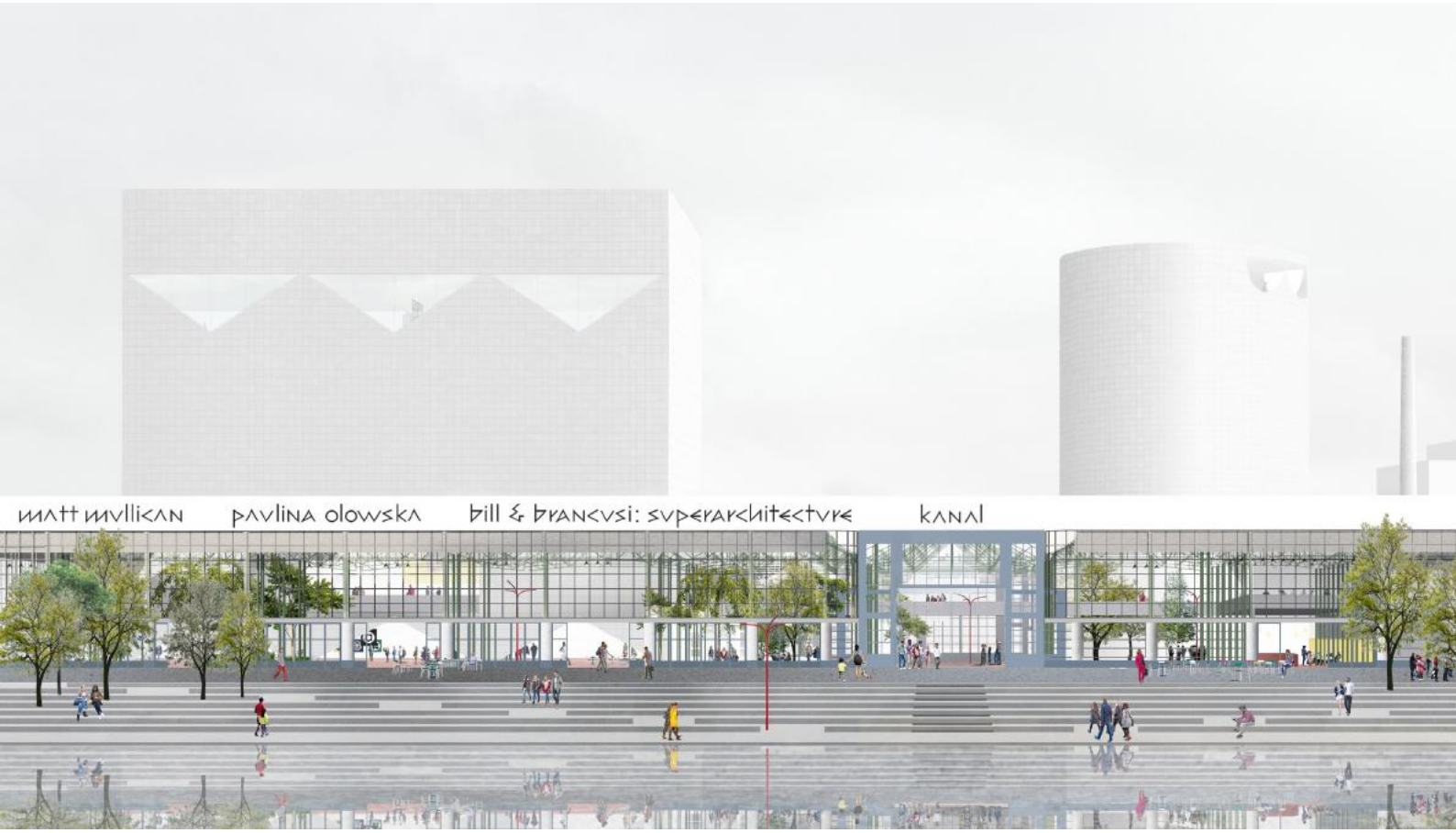

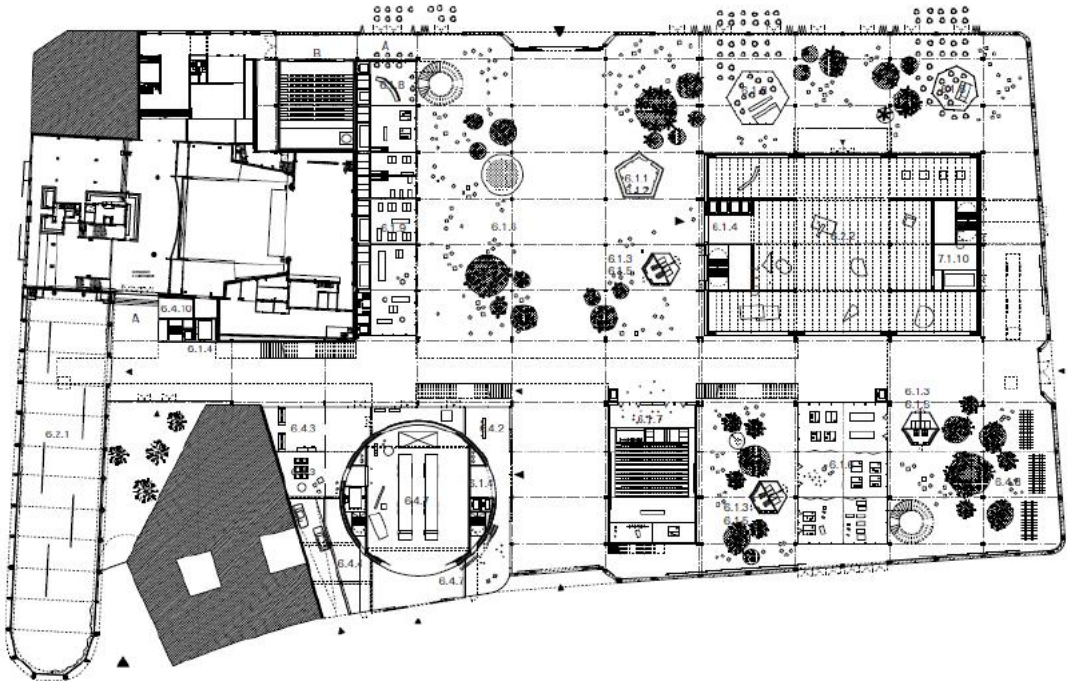

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

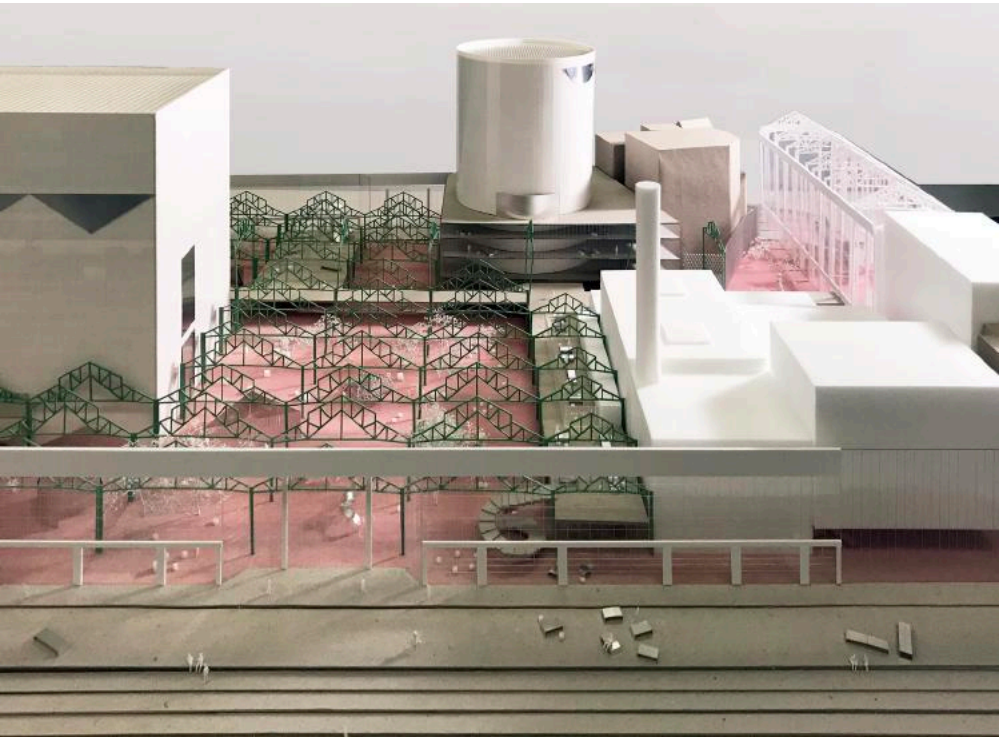

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

CANDIDATS
KANDIDATEN

DILLER&SCOFIDIO+RENFRO + JDS

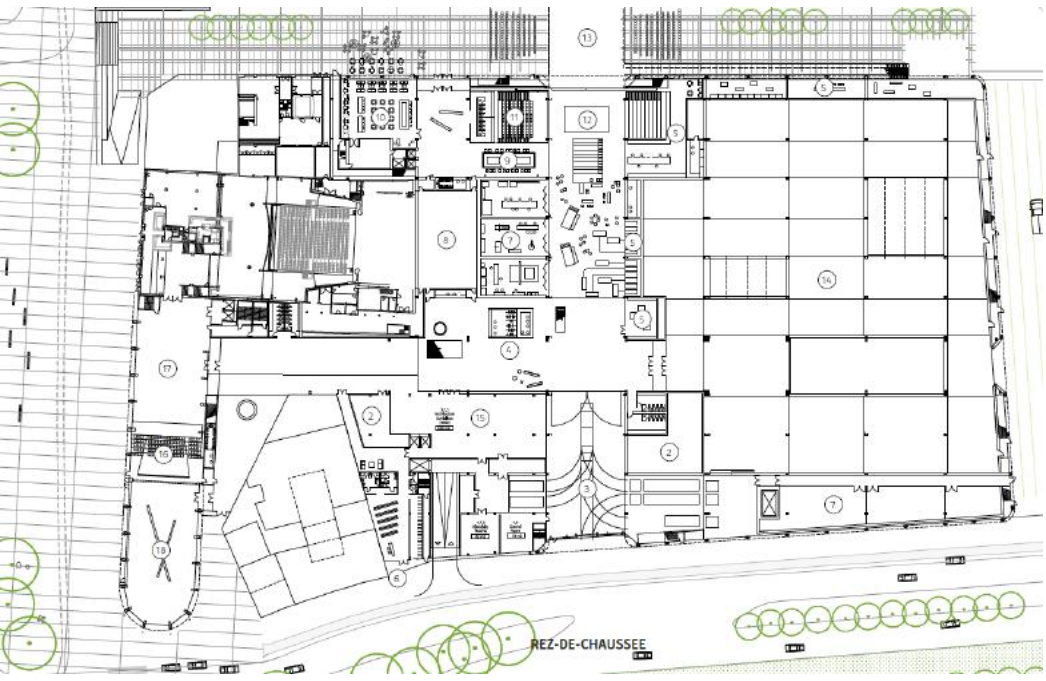

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

CANDIDATS
KANDIDATEN

ADVVT6AGWA

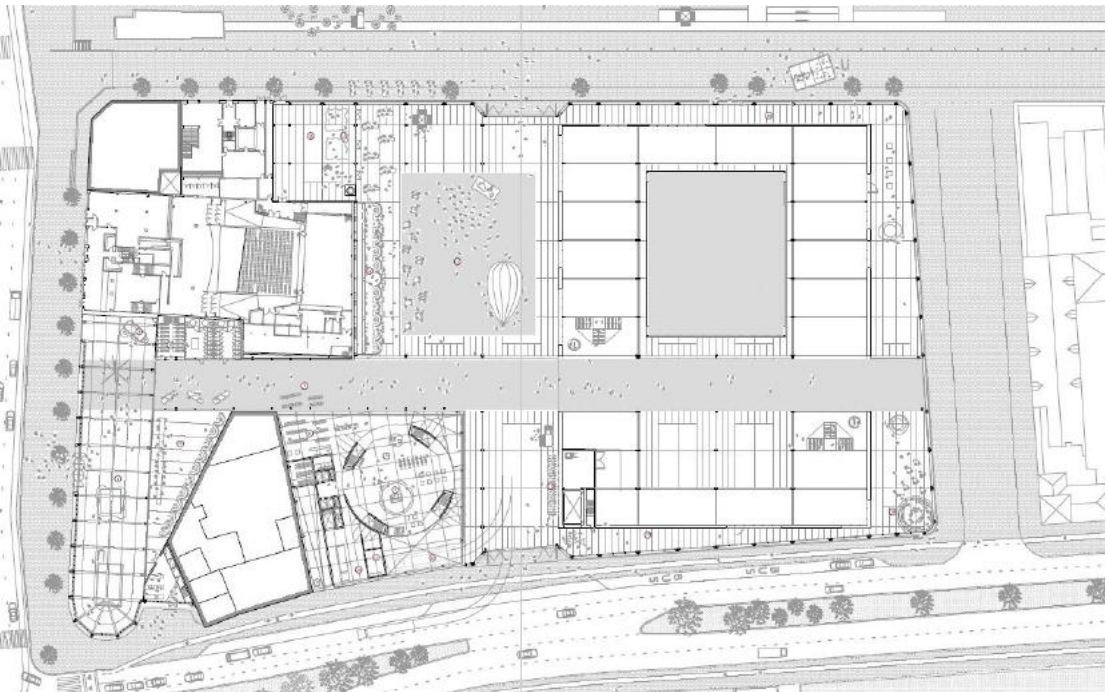

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

CANDIDATS
KANDIDATEN

51N4E + CARUSO ST JOHN + L'AUC + THOMAS DEMAND

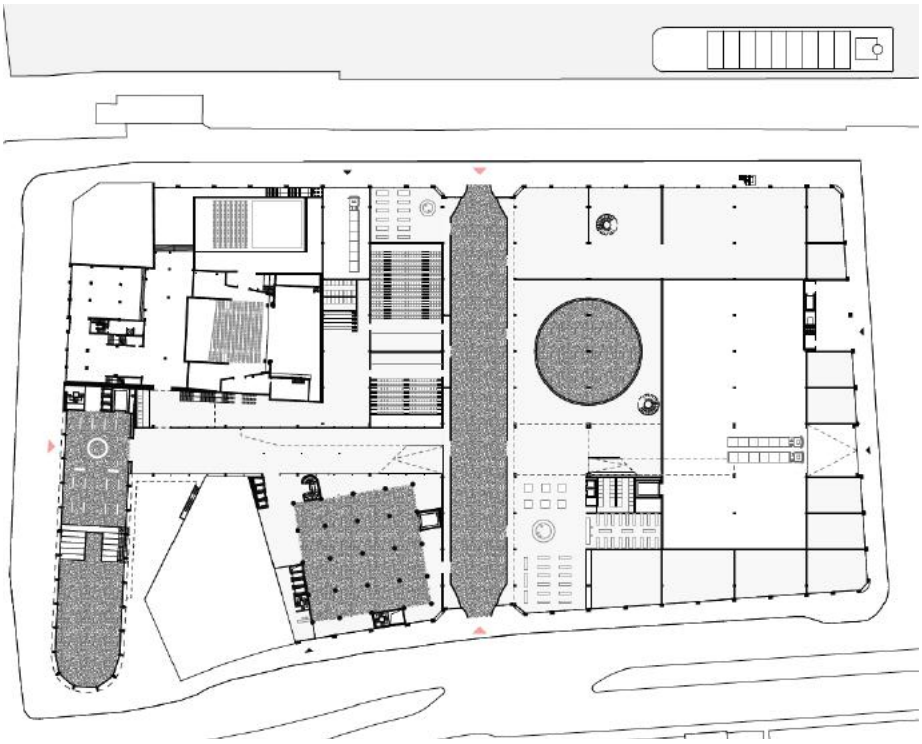

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

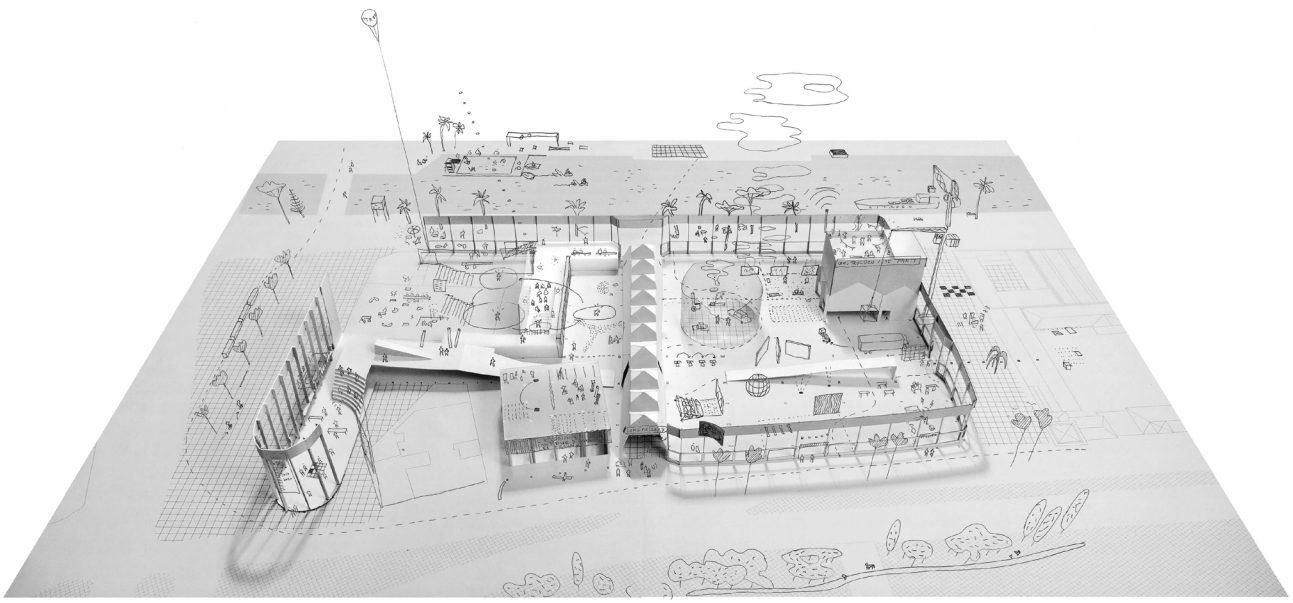

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

CANDIDATS
KANDIDATEN

LHOAS & LHOAS + ORTNER & ORTNER BAUKUNST

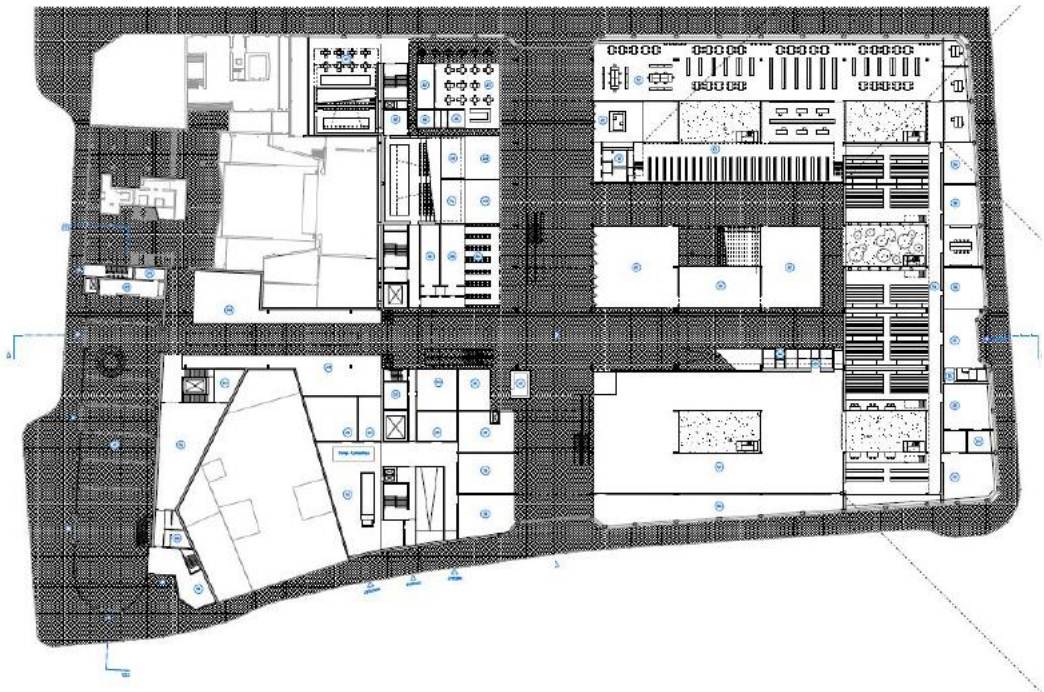

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

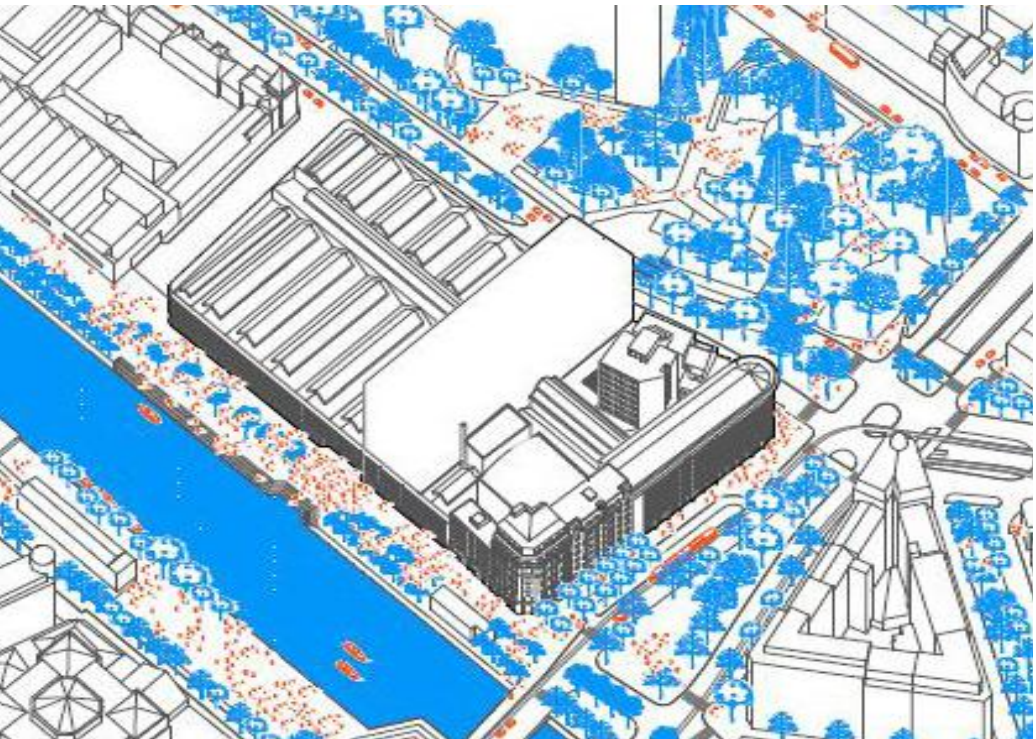

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE

CANDIDATS
KANDIDATEN

OMA

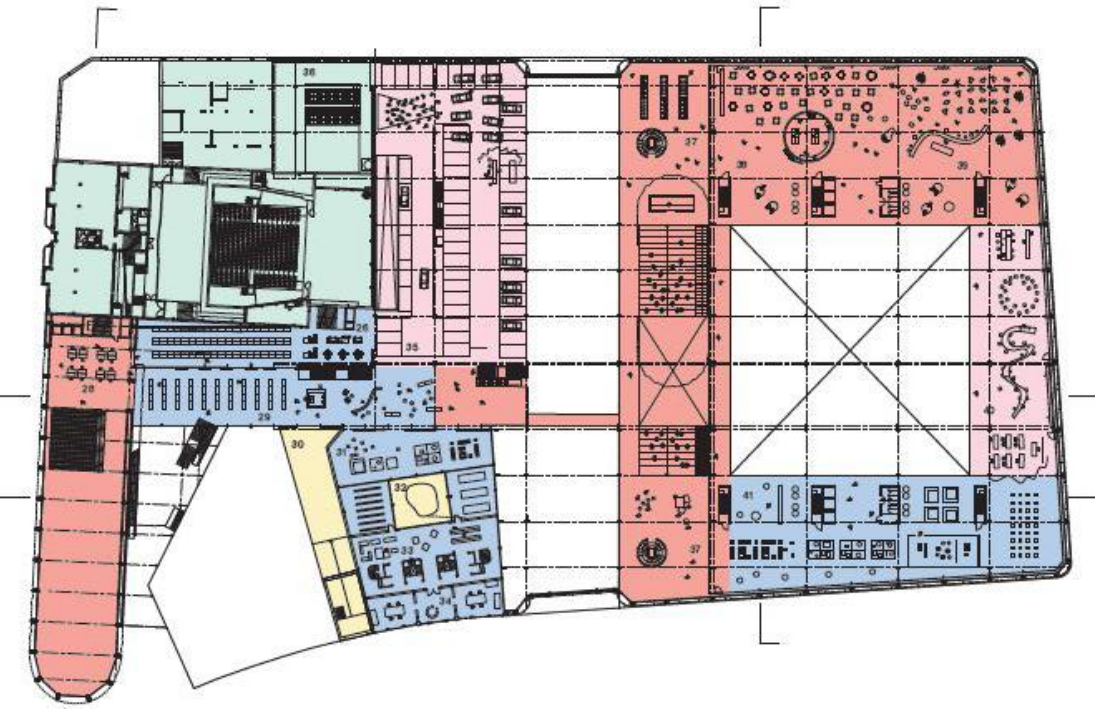

B M A

CANDIDATS
KANDIDATEN

BOUWMEESTERMAITREARCHITECTE